

Novine

S prilogov: Marijin List s Kalend. Srca Jezušovoga

Izhaja vsako nedelo.
CENA: na skupni naslov 25, na posameznoga pa 30 Din.
V drugih evropskih državah 75 Din. V Ameriki, Avstraliji
z Marijinom listom vred 4 dolare.

Cena oglasov: cm² 75 par, med tekstom 150 Din., v
„Poslanom“ 3 Din. Naznanilom i malim oglasom do
30 reči 5 Din. Pri večkratni objavi popust od 5%—25%
Takso plača uprava, poštino oglasiteo. Oglasi se pla-
čajo taki, če ne posebne pogodbe. Oglase sprejema sa-
mo Prekmurska tiskarna.

Rokopisi se ne vračajo.

Uprava: Črensovci. Pošt. ček. pol. št. 11.806.

Leto XVII. št. 5.

Glasilo Slovenske krajine

Uredništvo: M. Sobota.
Telefon št. 28.

Čtite i se po tom ravnajte!

Važno za vse agrarne interesente, posebno pa ešče za kotrige agrarne zadruge v Črensovcih!

I.

Dnes teden ste čteli, kak sodi najvišja oblast v Dravskoj banovini od agrarnoga pitanja i od agrarne zadruge. Najvišja oblast je sledeče povedala:

1. Odkup agrarne zemle je prostovolni i nihče nemre zato zgubiti agrarne zemle, če je ne kupi.

2. Vsaki agrarni interesent ma pravico se boriti, ka bode cena agrarne zemle kem menša.

3. Nihče ne sme siliti agrarnoga interesenta na odkup agrarne zemle.

4. Vsaki sme pred drugim povedati i drugoga na to nagovarjati, naj ne kupi agrarne zemle, nego naj čaka agrarni zakon.

Agrarna zadruga v Črensovcih je popolnoma po zakoni i za ljudstvo dobro delala.

Ka shaja iz te sodbe? Iz te sodbe shaja troja dužnost: a) *vsakoga javite gor oblasti, ki je koga silo na odkup agrne zemle;* b) *vsakoga javite gor oblasti, ki je komi zemlo zato vkraj vzeo, ka je te ne kupo;* i c) *prosite oblast, naj ne da odobriti tiste pogodbe, štere je što samo zato skleno, ka so ga prisilili s strašilom na podpis, ka rekši zgubi zemlo, če je ne kupi.* Ar to neje prostovolni, fakultativni odkup, nego prisilni, se mora oblast zaprositi, ka se te pogodbe ne odobrijo.

Vse te pritožbe i prošnje, kak smo je navedli pod a), b) i c) pošlite na agrarno zadrugo v Črensovcih, ki ste njene kotrige i ona je bo brez vseh vaših stroškov naprejšposlala.

II.

Minola je konferenca v Haagi. Na toj konferenci so se države pogodile, kak bodo edna drugoj duge odplačivale, šteri so zavolo strašne bojne nastanoli. Na toj konferenci se je pogodila tudi naša država z Madjarskov. Ta pogodba pa se tiče rav-

no najbolje agrara. Po 250 § mirov-nih pogodb je Madjarska država me-la pravico: „da se posestva njenih državlanov v nasledstvenih državaj ne razlastijo.“ To telko pomeni, ka če je meo kakši vogrski podanik v novo nastaloj državi, kak je i naša država, zemlo, nova država ne mela prava to zemlo vkraj vzeti i razdeliti; i če jo je vzela, ne mogla te zemle odati brez privolenja Madjarske. To se je tikalo najbolje agrarne zemle madjar-skih veleposestnikov. Je bila toti ta zemla razdeljena, a Madjari kda so tožili našo državo, so vsikdar zmagali v Hagi, ar njim je 250 § mirovne pogodbe dao prav. Tak smo mi bili že na milijarde obsojeni. Zdaj se je v Hagi te zadržek, odpravo. **Madjar-ska vlada je pristala na to, ka je zadovolna s tistov cenov za ag-rarno zemlo, štero določi agrarni zakon Jugoslavije.** Ta privolitev madjarske vlade je na velki hasek našim sirmaškim agrarnim interesen-tom i ide jako velka zahvala našemi g. ministri dr. Voja Marinkoviči, ka je madjarsko vlado pridobo za to po-godbo Zakaj!?

Madjari majo rešen že agrarni zakon. Tam plača agrarni interesent za plüg zemle 150 pengöjöv to je 1500 dinarov i plačuje to na male rate v petdesetih letaj. To je takša olejšava, ka si siromak z belic spravi tiste krajcare za odplačilo letne rate. I ta mala cena se zdaj lahko sprejme i od naše strani, od našega agrarnoga za-kona. I to tembole, ar če je vogrski veleposestnik doma v svojoj lastnoj državi dao zglasati sam zakon i sam določo ceno 150 pengöjöv za plüg, te de iz srca zadovolen, če dobi za svoje posestvo v tujinskoj državi telko. I vogrska vlada, štera je doma zglasala to ceno i štera je v Hagi podpisala pogodbo, ka je zadovolna z našimi cenami, bo z odprtimi roka-mi sprejela ne samo od nje na Vogr-

skom določene cene, nego šče ma-lo menše.

Ka sledi zdaj s toga? To, ka si moremo na hasek obrniti pogodbo, ki sta jo v Hagi naša i Vogrska dr-žava podpisale. Te hasek je pa sledcči:

Ar zdaj ne nikšega zadržka več, ka se ne bi mogo sklenoti agrarni za-kon. vsi agrarni interesenti od prvo-ga do zadnjega naj počakajo agrarni zakon i zemle ne kupujejo tak dugo, dokač te ne pride.

Vsi agrarni interesenti iz Sloven-ske Krajine naj podpišejo edno proš-njo, v steroj prosijo g agrarnoga mi-nistra, predsednika vlade i ešče sa-moga Nieg. Veličanstvo krala, naj bodo cene agrarne zemle niske i nikak ne presegajo cene agrarne zem-le na Vogrskom, nego če je mogoče, jo še do pravične stopnje znižajo. Krivično nizke cene pa itak ne sme-mo zahtevati. Agrarna Zadruga v Črensovcih bo mela kak malo top-leiš postane veliki občni zbor za svoje kotrige i te bode za vse te podpisala te prošnje i na višje mesto odposlala. Ki pa neso kotrige te zad-ruge, naj stopijo v njo, ve če pet-jezero kotrig ma v njoj mesto, bo melo tudi šestjezero.

III.

Ka je dužnost svakoga, ki ma na srci dobrobit toga siromaškoga slovenskoga naroda tū na meji? Duž-nost svakoga, ki nosi v svojem srci ljubav do domovine i do svojega si-romaškoga bližnjega je: naj steber države, te mali narod pride do stal-noga svojega doma. Do toga pa samo tak more priti, če se ne zaduži prek mere, ka bi v nevarnost prepa-da prišla njegova domačija. To ne-varnost je pa mogoče samo tak pre-

prečiti, če bo cena agrarne zemlje nizka, bar ne vekša, kak je na Madjarskom. V toj borbi morajo vsi narodnjaki krščansko i socialno čuteči domolübi podpirati agrarno zadruge v Črensovcih, ki se ravno za više omenjeni domolübnici bori po svojih od sodnije potrjenih pravilaj. Pred vsem pa mislimo, da je dužno lepo narodno društvo „narodna odbrana“, štere vodilnivi kotrigi v Lendavi sta g. Turk, inspektor na veleposestvi i g. sodnik Kuntarič, podpirati agrarno zadruge v Črensovcih, da dosegne svoj veliki namen, šteri je v tom pogledi isti z namenom „narodne obrane“. Obranimo narod gospodarske i s tem narodne smrti!

ZA NEDELO.

(Nedela po Treh Králaj štrta. Evang. sv. Mát. v VIII. táli.)

Vu onom vremeni: Kda bi Jezus stopo v ladjico, nasledivali so ga vučenicje njegovi: i ovo veliko gibanje je nastanolo na morji, tak, da bi se ladjica pokrivala z valmi: on je pa spao. I pristopili so k njemu vučenicke njegovi, i odbudili so ga govoreći: Gospodne, zdrži nás, ár prejdemo. I veli njim Jezus: ka se bojite, mále vere? teda gori stánovši, zapovedao je vötrom, i morji; i včinjeno je veliko ftišanje. Lüdstvo se je pa čüdivalo, govoreće: kákši je ete? ka so vötrovje, i morje njemi pokorni.

*

Tak dela katoličan!

Lepi zgled katoličanske odločnosti kaže zgodba, štera se je ohranila od spoštüvanoga stotnika Pagani.

V oficerki obednici je Paganijov komandant, nekši polkovnik pripovedavao edno svojo zgodbico i je vmes grdo preklinjo. Pagani je nekaj časa poslušao, kda pa njemi je že preveč bilo, je skočo gor i je pred kakšimi 30 oficeri pravo:

„G. polkovnik, službeni predpisi prepovedavlejo preklinjanje. Če to vala za navadnoga vojaka, potem še dosta bole vala za oficere!“

Kak da bi tresnolo, tak je vse vtihnolo. Oficerje niti dihati neso vüpal. Tüdi polkovnik se je začüdo. Nekaj časa je mučao, pötem pa je stano, stisno stotniki roko i njemi pravo:

„Mate prav, g. kapitan! Iz mojih vüst več ne bodete čüli preklinjanja. — G. ofcerje pa naj odpüstijo, da so morali dozdej poslušati.“

Zanimivosti.

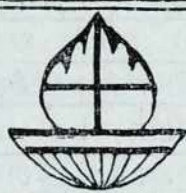
Najbolše zdravilo proti protini. Vnogo se je pisalo v časopisji od ozdravljenja ednoga betežnika, ki je zavolo protina trpo grozne bolečine. Dugo se je vračo z vsemi mogočimi zdravili, a vse je bilo brezuspešno. Naednok pa se je rešo groznih bolečin. Slučajno je prišo do kopriv, tak da so ga zažgale po tistih mestaj tela, šteri so bili boleči. Z začüdenjom je opazo, da so bolečine postanole menše. Pomali pa se jih je popunoma odkrižao. Glas o čüdivitem vrastvi se je friško razneseo. Vnogi so probali ozdraviti svoj protin. Vsem se je posrečilo. Parkrat so se zvalali po koprivaj i bolečine so preminole.

Dnesden že tüdi vnogi zdravniki priporočajo koprive kak vrastvo proti protini. Što trpi zavolo njega, naj proba to vrastvo. Se zna, da bo morao čakati, dokeč ne zrastejo nove.

Mrtvecova zahvala. V Napoli na Italjanskom žive kovač Saccone. Nad delavnicov, v šteroj je kovao, je ležao v prvom štoki eden betežnik. Ar ne mogeo poslušati razbijanja, je kovač dostakrat henjao z delom. Betežnik njemi je bio za volo toga jako zahvalen i je pred smrtijov pravo, da po smrti dobromi kovači vse poplača s tem, da njemi nazvesti, s šterimi številkami naj igra na loteriji. Par tednov po smrti toga betežnika se je kovači senjalo od njega. Povedao njemi je štiri številke. Kovač je na te številke taki stavo 50 lir. Zgübo je. Potem se njemi je znova senjalo, naj samo dale igra. Stavo je 80 lir, a tüdi te je zgübo. Ne je zdvojo. Še tretjikrat je stavo i zdaj je zadeo z vsemi štirami številkami. Dobo je 250 jezer lir. Osvedočeni je, da njemi je k tomi pripomoeo mrtvec, zavolo šteroga prle dostakrat ne delao i je tak meo preci škode.

Smrt francoskoga socialista.

Necton (Nektu), ki je pred kratkim vmro, je bio duga leta socialistični voditeo i je bio velki sovražnik Matere cerkve. Na stara leta je začno razmišlavati o svojem življenji. Sprevidio je, da je hodo po krivoj poti. Nazaj je stopo v katoličansko Cerkev i je vmro kak veren katoličan.

MISIJONSKI GLASI

Mi i misijonstvo.

Človeštvo je velka družina, skupnost. Posamični narodi so kotrige! Vsi katoličanski narodi tvorijo veliko duhovno skupnost v našoj svetovnoj katoličankoj Cerkvi. Vsi tej narodi, pa tüdi naš mali slovenski narod ma dužnost, da dá svoj dar Bogi tüdi na misijonskom poli! Mi katoličanski Slovenci se moramo zavedati te velke dužnosti, te velke naloge, ki jo je Bog tüdi nam naložo! **Velka i lepa je misijonska misel, če se za njo zanimajo vsi katoličani i posebno še, če za njo tüdi kaj včinijo.** Vera ne samo znanje, nego pred vsem dejanje!

Molimo i darüjmo za misijone!

Lansko leto 22. novembra so odpotüvali iz Ljubljane v Indijo prvi trije slovenski misijonari iz Jezusove družbe. So to: Stanko Podržaj, Fr. Drobnič i I. Udovč. 17. novembra smo obhajali v Ljubljani slovesno slovo v največjoj dvorani v Ljubljani (v Unioni). Zbralo se je okrog 4000 lüdi. Vnogo jih je še moralo oditi domo, ar ne bilo prostora!

Jako lepa i naravnoč genliva je bila slovesnost! Na sporedi so bile razne pevske točke, poslovilni govori duhovnikov, dijakov i igra malih deklíc, ki so trosile cvetje „na pot“ našim misijonarom. Sam g. Podržaj, misijonar je predavao od Indije, od

njenih šeg i navad, od njenih gospodarskih i socialnih razmer.

Videlo se je, da je med našimi lüdmi dosta zanimanja za misijone. Dosta lepih darov so poslali iz raznih krajov (celo iz Primorske i Koroške) našim misijonarom!

Bog naj da obilo blagoslova pri deli i trüdi naših misijonarov!

*

Izredno lepa i bogata poročila naših misijonarov iz misij. dežel pri naša lepi ilustrirani mesečnik „**Katoliški misijoni**“, ki košta samo 12 Din letno!

Naročajte ga! Vsi bodete zadovolni z njim! Naroča se pri: Upravi Katoliških misijonov v Ljubljani,

KA JE BILO I KA BO?

Kalendar.

februar (28 dni)

6. teden.

dnevi		Rim. kat.	Evang.
ni.	tedna		
3	ponedel.	Blaž	Blaž
4	tork	Veronika	Veronika
5	sreda	Agata	Agata
6	čet. ☉	Doroteja	Doroteja
7	petek	Romuald	Rihard
8	sobota	Ivan Mat.	Salamon
9	nedela	Apolonija	Apolonija

Senje: 3. febr. v G. Radgonji, Ormoži i Čakovci.

Vreme: Za ves teden napovedujejo oblačno vreme, Proti konci tedna mrzlo.

Vozni red.

Hodoš:

prihod iz M. S. ob 6⁵² i 15²⁴ vori
odhod v M. S. ob 7⁰⁷ i 15⁴⁰ vori

Murska Sobota:

prihod iz Hodoša ob 8⁴³ i 17¹⁶ vori
odhod v Hodoš ob 5¹⁰ i 13⁴⁰ vori

prih. iz Ormoža ob 9⁰⁹, 12¹⁰, 19⁰⁵, 20³⁵ v.
odh. v Ormož ob 5¹⁶, 9¹², 14¹², 17⁴⁴ v.

Ormož:

prih. iz M. S. ob 7⁰², 12³⁵, 16, 19³⁹ v.
odh. v M. S. ob 7²⁶, 10²⁴, 15⁰², 18⁵² v.

D. Lendava:

prih. iz Čak. ob 5¹⁴, 9⁰⁶, 12⁵⁷, 20³¹ v.
odh. v Čak. ob 5²⁴, 9⁴⁰, 14⁰⁷, 21²⁶ v.

Čakovec:

prih. iz D. L. ob 6²³, 10⁵⁰, 15⁰⁸, 22³⁶ v.
odh. v D. L. ob 4²⁰, 8, 12, 19²⁵ v.

Zveze: Što ma opravke v Mari-bori, Ljubljani ali Zagrebi se naj pe-la z vlakom, ki ide iz M. Sobote ob 5¹⁶ vori, ravnotak tudi iz D. Lendave ob 5²⁴ vori.

Murska Sobota Hiralnica.

Zvedeli smo, da se je društvo „Meščanski dom“ odločilo, da postavi hiralnico za starce i starke, ki nemajo pravoga doma. Kak je hiralnica za Soboto i krogolino potrebna, lahko vsakši spozna, kda vidi starce i starke, ki hodijo po vulicaj i si s kodivanjom sprosijo falaček krüha ali malo župe.

Mislimo, da bo cela Sobota podpirala „Meščanski dom“ v tom, da svoje človekolübnostno delo dovrši.

Kak se vlada svet?

Ka novoga v Belgradi?

Novi minister. Namesto pokojnoga ministra Savkoviča je imenüvani za ministra javnih del Filip Trifunovič, načelnik tehničnoga oddelka banske uprave.

Ženska — ministerski inšpektor. Smilja Krikner, ki je bila dozda tajnica v pravosodnom ministerstvu, je postavljena za inšpektora. Ona je v našoj državi prva ženska, ki je postala ministerski inšpektor.

Fabrika za štampanje bankovcov. V nedelo je bila slovesno blagoslovljena fabrika, v šteroj se bodo izdelüvali papirnati i kovani penezi.

Univerza dobila odlikovanje.

V ponedlek se je vršila na univerzi proslava svetoga Save, na šteroj je bio navzoči tudi kral, ki je ob tej priliki podelo univerzi red Karadžor-džove zvezde z meci.

— **Dvojno gostüvanje** so služili preminočo nedelo pri cehmeštri Ovsenjaki. Zdaniva sta bila te denjsin i hči.

— **Odaja dveh hiš.** Kmečka posojilnica je kupila za 600 jezer Din. Olajošovo hišo. Odana je tudi hiša „brata Brumen“. Küpo jo je g. Joško Brumen za 735 jezer Din.

20% procentne bone sprejema Kmečka posojilnica. Što nema zaostanjene dače, jih lahko njoj oda.

Slovenska krajina

V kmetijsko družbo!

Kmet od tebe samoga zavisi, ali ščeš biti med tistimi, ki bodo odločali od toga, kak se naj pomaga kmečkomi stani. Ar moreš postati deležen vsega, ka bo mogla dati Kmečka družba, te če postaneš kotriga družbe, gledaj na to, da boš kem prle vpisani med člane.

Do 15. februara je čas. Občine zgenite se! Vsaka naj ma svojo podružnico K. družbe! Za to ne potrebno drügo kak spisati vküp 20 lüdi, ki majo bar 1 kravo, pobrati od njih članarino 20 Din. i poslati vse Kmetijskoj družbi v Ljubljani. Teh 20 Din. bo obrnjeno kmečkomi narodi samomi v hasek. Poleg vno-gih drügh ugodnosti, bo dobivala vsaka kotriga brezplačno „Kmetovalca“, ki je sam več vreden kak 20 Din.

Na delo, da ne bo prekesno!

Za verske šole — 3 milijone več. V novom proračuni je določo odsek za verske šole 8 milijon 448 jezer 742 Din. Ta šuma je skoro za 3 milijone vekša od lanske.

Svetovna politika.

Papa mednarodni razsodnik.

Velko pozornost je zbüdila po celom sveti pogodba, štero sta sklenoli med seov Španija i južnoameriška država Peru. Pogodba določa, da se vsako pitanje, v šterom se obe državi ne bi mogli sporazmeti, predloži v razsodbo papi ali drügoj peršoni, štero v te namen določi na mesto sebe papa.

Londonška konferenca. Kak smo v zadnjoj številki poročali, so se zbrale velesile v Londoni na razcrožitveno konferenco. Vsi odposlanci izražajo želo, da bi prišlo do razorožitve, nesreča je samo to, da niedna država ne bi rada začnola z razorožovanjom.

— **Naslovi se začnejo te dneve štampati; ki šče meti Novine, naj včasi plača nekaj naprej; ovak se njemi ne more naslov naštamovati i jih ne more dobivati. Čeke ste vsi dobili. — Uprava.**

— **Rože v Strehovcih.** Na naš poziv v Novinah, naj nam popišejo dobri naročniki, kak se kde zovejo rože v našem kraji, ka se ne zgübijo lepe naše reči, nam je poslala Farkaš Anica sledeča imena od rož, ki so v Strehovcih vdomačena: Rože na okna: moškatlini, bantanija, fuk-sica, trsek, tulipan, rožnikrat, ajdinica, rožmarin, korona, lujzija. Rože za ogrček: sirotice, škrtovinjek, beetlehem, risaoski klinci, žute lelije, sive lelije, zvonček, dišeče vijolice, srce, labda roža, jazmin, celence, posiliživ, bajžlek, čober, majarun, fajglini, klinci, cimraoka, bajnetike, baracke rože, slamenice, škvorjančeki, popki, kerimedinske, balatinove, lončeki, čobice, metice, barice, ognjec, šmarnice, trde rože, katrže, bela lelija, Marijin list, žute rože, krühove drobtinice, breskvice, iskrice, mačehe, ščipki, male katalenice, spominčice, katalenice, kondrave katalenice, olijander, žuti zvonček, tulpike, regine, snežnice, frančikove rože, narcis, ivanjšci-ce, süjšcove rožice, kukojcine rože, püjtrice, goščeni klinci, zvezdice, mačnice, števeci, grüškojca, kokojca,

modriš, srebrnice. (Tak smo je napisali, kak smo je dobili, so te že vsa ta imena slovenska ali pa ne. Največ jih je. Razlaga imen ostane na drugi čas. Prosimo dale. Opom.)

— **Črensovci.** V preminem leti je rojenih v našoj fari 172, mrlo jih je 90, zdalo se jih 39 parov. Naraščaja je 82. Düs ma fara 4958. Že skoz 25 let se jih do 100 više narodi kak merje. Ar te višek ne more tu živeti, se izseljava.

— **Kalendarje Srca Jezušovoga so sfalili.** Letos smodali 6500 štampati; 500 več kak lani i so v ednom meseci vsi odišli, dokeč lanske ešče zdaj mamu. Kak se je to zgodilo? Naročniki M. Lista ije dobijo brezplačno. Teh je do 6000. Tak jih je više bilo za polovično ceno samo 500. Te so pa tisti raznesli, ki so se prle javili. Smo pravočasno naznanili v Novinaj, naj nam javijo taki i pošlejo peneze, ki ščejo meti za polovično ceno kalendar. A neso se javili, pa penez tudi ne poslali vnogi. Tej so ostali zdaj brez kalendara. K leti se zato naj vsaki pravočasno javi. Pesmi, štere smo letos objavili i štere same nas koštajo 3000 din. je bomo kleti pa objavili za tiste, ki letos ne so mogli priti do kalendara. Ki so pa plačali kalendar, dobijo peneze nazaj, ali se njim zračuna poslani penez v naročnino ali za novi kalendar. Kak ščejo, tak napravimo, naj nam samo javijo ka ščejo s penezi. **Uprava.**

— **Marijini Listi i knjižica „Prava na srečno smrt“** se zdaj delita s temi Novinami naročnikom. Knjižico dobijo samo naročniki, ki so letošnji M. List že plačali.

— **Napad na cesti.** Štefan Somi iz Radmožanec je na beltinskem senji odao nekše marše. Proti večeri se je vraćao proti domi. Komaj je prišeo pri Nedelici na novo cesto, sta ga napadnola dva moža i sta njemu vzele 5000 Din. penez. Somi je javo to orožništvi v Turniščl, ki je napadalca zgrabilo i jiva odpelalo v lendavsko vozo.

— **Za strokovni tečaj,** ki ga priredi skupna obrtna zadruga za šoštare, sabole i švelje se lahko vsakši priglasí v pisarni zadruge v M. Soboti vsakši den od 11 do 12. vöre.

— **Gomilice.** V ponedlek smo pokopali mladoga verta Ivana Horvat, šteroga je pokosila nesmilena jetika. Dugo je bio betežen. Vračo se je tudi v sobočkoj bolnici, a pomoči ne bilo za njega. Slovo je morao vzeti od sveta i zapustiti z decov mlado dovico i staro mater. Pokojni je bio jako dober človek, zato ga je vsakši rad meo. Naj počiva v miri!

— **Dva ognja v jednoj noći.** V noći od nedele na ponedlek je mela

Pertoča dva ognja. Najprle je neak vüžgao pri Kozelovih oslico slame. Kda so lüdje zaglednoli plamen, so bežall vküp gasit. Komaj so pogasili, se je že na drugom konci vesi prikazao plamen. Goreti je začnola hiša Segedi Štefana. Zgorelo je vse, tak da so ostale samo gole stene. Što je vüžgao, se ne ve.

Molitvene knige v našem domaćem jeziku kak tudi v kniževnoj slovenščini, v jako velkoj izberi i v vseh vrst vezavaj dobite najfalej pri ZVER IVAN knigovezari v Murskoj Soboti. 4

— **Izjava.** V časi, kda sam bio glavni i odgovorni urednik „Novin“ so izšli tudi članki z naslovi: „Sramotenje naše krajine“ dne 18. 4. 1929, „Po našoj krajini hodi . . .“ dne 4. 8. 1929 i „Tudi časnikar . . .“ dne 11. 8. 1929. Izjavlam, da sem s temi članki ne meo nikšega namena žaliti tistočasno „Jutrovoga“ prekmurskoga dopisnika g. profesora Stane Melihara i obžalujem, če se je vsebina teh člankov inači tumačila i je bio zavolo toga g. prof. Stane Melihar oškodovan mogoče na svojoj časti ali je pa ovači kakšo škodo pretrpo. Posebno moram povdariti: naravnoč nindri ne v svojih spisaj primerjao valavnost naših lüdi s psi. Spoznao sem, da so bili nagibi, šteri so vodili g. prof. Melihara pri njegovih dopisaj iz naše krajine vseskoz dobri i pošteni. — F. Bajlec.

— **Zimski kmetijski tečaj v Beltincih.** V četrtak dne 23. januara 1930 je sreski kmetijski referent ing. Wenko otvorio šesttedenski zimski kmetijski tečaj za odrasle v Beltincih. Navzočih je bilo 109 kmetovalcov iz Beltinec in okoliških občin. Predavanja bodo vsaki četrtak in vsako nedelo popoldne od trinajste do sednajste vöre. Polog glavnih kmetijskih predmetov: polodelstvo s travništvo, živinoreja z mlekarstvom, sadjarstvo i veterinarstvo bo obsegao tečaj tudi predavanje od zemliškoga katastra i zemliškoga davka, gozdarstvo, kmetijskoga prava i higijene.

— **Rakičan.** V tork se je zgodila pri nas nenavadna nesreća. Podro se je strop na občinskoj hiši. Žmetno tramovje je spotrlo stole, stolce i sploh vse, ka je bilo v hiši. Sreća v nesreći je, da ne bilo nikoga v sobi, ovak bi gotovo bila tudi smrtna nesreća. Občinska hiša je bila zozidana predlanskim, zato je tem bole čudno, da se je že podrla.

Po katoličanskom sveti.

Najvekši spomenik. V južno-ameriškome Rio de Janeiri postavljao spomenik, ki bo na sveti najvekši. Visiki bo 45 metrov i bo koštao 720 jezer dolarov. Posvećeni bo Kristuš i bo meo napis: Kristuš zmaguje, vlada i zapovida.

Kapitan stopo v kloster. Benediktinec je postao Mennier (Menjé), kapitan francoske zračne flote. Podobnih slučajov je v Franciji vnogo, čeravno preživla tam katoličanstvo žmetne čase.

Protestantski duhovnik — katoličan. Velko razburjenje je zbudo v Švici prestop protestantskoga duhovnika Nils Augusta Beskova. Spreobrnjeni duhovnik je znani tudi kak pisateo.

4 židove vrgli v žarečo peč.

Za židove so se na Ruskom začnoli hūdi časi. Delavstvo jih sovrāži i kde samo more, jih trpinči. V topilnicaj v Stalini so delavci vrgli 4 židove v žareće peći, kde so v groznih mukaj zgoreli.

Cene:

Penezi (23. jan.): dolar Din 56.30, Argentinski peso Din. 21, šiling Din. 7.90, lira Din. 2.90, pengő Din. 9.80, marka Din. 13.37, urugvajski peso Din. 50.

Živina: biki, jūnci i telice Din. 8—10 (jako debeli Din. 11), krave Din. 4—8, teoci Din. 16—16.50, svinje Din. 16—16.50 (debele do 18 Din.)

Cene v Maribori so za spoznanje bolše.

V Beči se je odavala živina: biki i jūnci od 8.50 do 12 Din. (jako debeli do 14 Din.)

Zrnje: pšenica Din. 190, žito Din. 160, kukorica Din. 150—160, krumplici Din. 50, ajdina Din. 160, proso Din. 150, črešnjevica Din. 350, mešani Din. 225.

Cene v Ljubljani: pšenica Din. 250, žito Din. 210, kukorica Din. 180.

Novi Sad: pšenica Din. 200—205, kukorica Din. 100—110.

Budapešta: pšenica Din. 220—255, žito Din. 135—140, kukorica Din. 135.

Književna slovenščina.

ŠTEFAN LAZAR:

KRALJICA ESTERA.

Povest po zgodbi iz Sv. pisma.

— Za njim!
 — Ubijva ga!
 Medijca ta se lotila vrat.
 — Zaprl jih je.
 — Vlomi!
 — En Jud me je udaril . . . — je škripal z zobmi Bardija. — Vlomi!
 Vrata so hreščala pod pritiskom ram.
 — Odpri!
 — Kaj hočete? — se je od znotraj oglasil globok glas. — Idi je v miru . . .
 Bardija je z ročajem kratkega meča tolkel po vratih in je izven sebe kričal:
 — Odprite, ali pa vderem! In nikomur ne prizanesem . . . Ali slišite? Odpri!
 — Kaj hočeš? — se je slišalo za vrati. — Tu umirajoča žena trpi. Idi v Gospodovem imenu!
 Medijec je škripal z zobmi:
 — Udaril me je! En Jud! Odpri . . . Hej!
 Harpagos je tudi razbijal.
 — Kaj hočete! Pojdite!
 Odznotraj se je slišalo več razdraženih glasov.
 — Ne grem! Dajte nam ga ven! Razrušim to kočo . . . Vrata! Vrata . . .
 Bližnje koče so oživele, hladno se je prikazal mesec in je razlil v slepo ulico čudno, megleno svetlobo. V rumeno-modrem mraku so se stiskale na pol oblečene, bojazljive postave, tiho so šepetale, pa so se tiho bližale proti Rubenovim vratom, ki so že hreščale pod divjo jezo Medijcev.
 — Odidite, Medijci, ker pride do prelivanja krvi in prelita kri v nebo kriči . . . Idite v miru in pustite umreti Hoglo, staro ženo! Ali pa . . .
 Znotraj je zarožljalo orožje.
 — Da vidimo! — sta klicala Medijca. — Pridite ven, Judje! Ali pa greva midva noter.
 Uprla sta se z združenimi močmi in vrata so se s topim ropotom odtrgala.
 — Adonai! — Bratje!
 Bardija in Harpagos sta z vrati vred padla, a oba sta skočila kvišku in meča sta se zablistala v hladni mesečini.
 — Kaj hočeta? — je donel oni globoki glas.
 — Ali imata pravico vdreti v mojo hišo?
 Bardija je zamahnil.
 — Adonai . . . !
 Rubenov oče, sneženobradi Mibšan je padel in bele lase mu je pobarvala kri. Nastalo je javkanje in budni prebivalci žalostne hiše so se z bridko jezo vsuli nad Medijca.
 — Ubij ga!
 Začela se je huda borba. Bardija je bil ranjen; dobil je dober bodljaj. Omahovaje se je umikal, ravnotako tudi Harpagos, ob obrazno kost ga je zadela sulica. Pri vdrtih vratih sta se obrnila in začela bežati iz judovskega dela.
 — Ubij ga!
 Za njima so drli razdraženi Hebrejci. In Rubenova roka je pobila Bardijo. S krvavečo glavo je padel v ozki ulici in nekoliko dalje so tudi Harpagosu od-

povedala kolena, ker se mu je v vratna vretenca zasadila sulica.

— Ubij! . . .

Iz ozkih ulic je pridrla množica in kričala smrt. Drli so za Medijcema, da bi ju raztrgali. a v bleščeči jutranji zarji je nastopil lep, črn mož.

— Stojte!

Z rokami je zadrževal ljudstvo.

— Mardohej! — je klicalo sto ust. — Oh, Mardohej!

— Kaj se je zgodilo?

— Medijci! . . . je sopihal Ruben in dvignil sulico, da bi Harpagosa ubil. — Medijci . . .

— Mirujte! — je dejal Mardohej zvonko. — En je že umrl. Pojdite v svoje hiše in se ne ganite iz njih . . . Hitro!

Ozrl se je okrog in množica je izginila, le trije so ostali poleg Medijcev.

— Namuel, prinesi vodo!

Nemuel je šel po vodo.

— Zerah, priženi dve muli!

Fant je odhitel po mule.

Mardohej je ostal sam pri Medijcu, ki je bil v zadnjih vzdihih; odpel mu je železni ljuskinasti oklep in pogledal, kako rano ima.

— Voda . . . — mu jo je podal Namuel.

Mardohej je izpral Harpagovo rano in jo lepo zavezal. V tem trenutku je omahovaje prihajal iz gostilne Papek.

— Kaj se godi tukaj?

— Tepli so se!

Papek je pograbil meč.

— Harpagos!

Ta je padel v nezavest.

— Kje so morilci? — je mahal Papek. — Kdo so morilci?

Mardohej je pogledal Harpaga in odvrnil:

— Neki perzijski vojaki so bežali proti mestu. Slišal sem velik krik, ko pa sem prišel ven, sta ta uboga Medijca že ležala na tleh . . .

Zarah je prišel z mulama.

Sta bila tvoja prijatelja? — je vprašal Mardohej vojaka.

— Sorodnika!

— Potem mi pomagaj! Denimo ju na muli in ju nesimo k poveljniku.

Papek se je vsled strahu že streznil.

— Kaj bo? — je vzdihoval. — Z njima sem bil in misliti bodo, da sem ju jaz umoril.

— Ne boj se! — je dejal Mardohej. — Jaz sem pri tebi. Kaj ne tudi ti si videl, da sem storil dobro delo?

— Da.

— Hodimo torej!

Oba Medijca so privezali na mule in dva: Mardohej in vojak sta se podala na pot, da bi poveljnikom dala poročilo.

— Potem me ne zapusti — je prosil Papek, — ker je najvišji poveljnik mož hude jeze.

— Ne boj se!

Ob solnčnem vzhodu sta prišla do vojašnice. Krog mul se je zbrala tropa ljudi. Na dvorišče vojašnice pa so pustili le Papeka in Mardoheja.

Prvega poveljnika so predramili iz spanja.

— Kaj je?

— Dva vojaka so ubili . . .

Za naše male.

Stric „hau“ i tetica „mjau“.

Stric hau i tetica mjau sta ed-nok menila svoje vloge; mislila sta si naime, da je dugočasno vsikdar živeti v edno formo. Stric „hau“ bo šo v sobo čakati na miši, tetica „mjau“ pa bo v pesjem hlevi prenočevala. Prišla je noč. Miši so začnole veselo plesati. Neopačni stric „hau“ takšega še ne vido. Z gobcom čapne na pravo, čapne na levo. Vse zabada. Sku-ze njemi že tečejo od truda i pože-lenja po mišjoj pečenki, a ne mogeo zgrabiti niti edne miši. Te so skakale okoli njega, se njemi smejale v oči, nešterne so celo na njega skočile. Stric „hau“ se je razčemerilo. Skočo je gor i tak zalajao, da je dete zbudo. Gospodinja ga je skregala i ga stira-la vün. Siromak stric je ves osramo-čeni šo. Ravno v pravom časi, ar je tolvaj že plezo prek plota . . . Teti-ca „mjau“ ga je zaglednola i se tak prestrašila, da niti ne zamijavkala, nego je vujšla na streho. Od tam je gledala, kak je začno tolvaj bežati, kda je zagledno strica „hau“.

Kak spokorniva grešnika sta šla drugo jutro vsakši na svoje mesto i njima več ne prišlo na mamet, da bi menila.

Školnik i cigan.

Živo je školnik, ki je meo vno-go dece. Ednok je bio jako žalosten i je s povešenov glavov hodo pred hišov. Mimo je šo cigan.

— Hej, gospon, ka pa ste ga tak žalostni? — je pitao školnika.

Školnik je zamahno z rokova.

— Žena je porodila i deteti nih-če nešče biti za botro.

— E, gospon školnik, ve ga pa bom gye kuma.

Školnik se je razveselo.

— Dobro, Šandor, rešo si me velke nevole.

— E, dobro, dobro. — Ne dobro. Za krst se ga mora nekaj preskrbeti, da ga bomo gyeli.

Školnik je žalostno pokimao, ar ne meo nikaj pripravljenoga.

— Gye ga znam, ka napravimo. Gospon plebanoš ga majo edno šun-ko v lori. To ga jim odneseva.

Dogučala sta si i ponoči sta šla iskat šunko. Cigan je skrivoma splezo v lor i je spüsto šunko dol. Potem sta odišla z njov i sta si jo razdelila.

Drügo jutro se je pred farofom sprehajao gospod plebanoš. Bio je žalosten.

Mimo je šo Šandor. Zavoio šun-ke njemi je malo vroče postalo, ple-banoša pa je itak pitao:

— E, gospon plivanuš, ka so ga pa oni tak žalostni?

— Kak ne bi bio žalosten? ! Po noči so mi vkradnoli lepo šunko.

— E, naj ga ne bodo žalostni. Gye ga znam, što je vkradno šunko i če mi ga date zlato vöro, vam ga povem.

Cigan je dobo svoje i potem je povedao:

— Znajo, gospon plivanuš, moj kuma jim ga je vkradno šunko.

Plebanoš se je razsrdio i je šo školnika tožit.

Kda je to školnik zvedo, je ves prestrašen bežao k cigani.

— Kuma, ka si to včino? Zdaj bom zapreti.

— Nika se ga nebojte, gospon ku-ma! Kak sam ga vüpaio to plivanoši vöovaditi, tak ga vüpam tüdi zatagyiti. (Zapisala: Granfol Cilka, III. r. Krog.)

V šoli.

Janček i Miškec sta se v razre-di med odmorom začnola biti. Tinek je nekelko pomagao. Janček je bio najmočnejši. Miškeca je tak vrgeo, da je začno jokati.

Med tem so se dveri odprle. V razred je stopo katehet. Komaj je za-gledno Tineka, je že zakričao:

— Tinek, što je svet stvorio?

Tinek od samoga straha ne za-zarazmo pitanja. Jokajoč je pokazao na Jančeka:

— Jaz ga nesem, te ga je . . .

Kda je človik pijan?

Oča i sin sta šla s senja. Raz-mi se, da sta bila tüdi v krčmi. Sin je čüto nekšo žmečavo v glavi. Rad bi se osvedočo ali je pijan ali ne, zato je pitao očo:

— Oča, kda je človek pijan?

— Vidiš sin — je pokazao oča na drevo, ki je bilo kakših 20 met-rov pred njima — če bi jaz vido na

mesto tistih *dveh* drev štiri, bi bio pijan.

— Oča — ga je začüdeno po-gledno sin — tam stoji samo edno drevo.

VGANKE.

Rešitev ugank, ki so bile objav-lene v zadnjoj številki:

1. Z bregov pride pa v morje odide. Ka je to? (Potok.)

2. Kde seno kosijo? (Nikdi. Ko-sijo travo.)

3. Ka se nemre z vilicami jesti? (Župa.)

4.

				K					
				n					
				i					
				j					
r	e	a	j	e	n	a	e	d	
				e					
				n					
				d					
				o					

Prečti i dobiš znani narodni pregovor! (Kdor ne dela naj ne je.)

5. **META KOVLEC** Ka je mož te žene?

(Kmetovalec.)

Nove vganke:

1. Kda je največ lükenj?

2.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Pastir žene s paše dvajsti krav, ma pa samo edenajst štal. Vsakša krava mora meti svojo štal. Kak je spravi notri.

3. Ka je to: Dve deklici sta; edna se vsikdar mujvle pa je li čar-na, druga ma se nikdar ne mujvle i je vseedno beia?

4.

Nez	Asme	Hu	J. S.
T.	Aros	Ti.	

Ka dobiš iz teh zmešanih slov?

5. Ka Bog ne mogeo stvoriti?

Za smeh.

Ne meo sovražnikov.

Misijonar je obiskao na smrt be-težnoga afrikanskoga poglavara. Opom-no ga je, naj pred smrtjov odpüsti vsem sovražnikom. Krao je odgovoro:

— Niednoga nimam; vse sem že pojo.

Podperajte
„NOVINE“!

Iz sveta.

Grozna žetev raka. Na Bolgarskom je rak jako razširjeni beteg. Lansko leto je spravo s sveta 4500 ljudi.

Zrakoplovna nesreča. Potniški zrakoplov v Cansas City v Ameriki se je štel spustiti na tla. Pri tom je zadeo v nekšo hišo i se je popuma razbio. Pet lüoi je mrtvih, deset pa žmetno ranjenih.

Kmečki upor. V Ukrajini je vövdaro velki kmečki upor proti ruskoj sovjetskoj vladi. Kmetom so se pridružili tüdi vojaki. Vlada je poslala proti upornikom kozake. To je kmete še bole razdražilo. Zažgali so več državnih hiš.

Velka brezposelnost v Nemčiji. Statistike izkazujejo, da je v Nemčiji do pol tri milijone ljudi brez dela.

Smrt pod avtomobilom. Preminočo soboto je našla v Pešti pod avtomobilom smrt 26 letna žena Aleksandra Bodor. Iz trgoviee se je paščila domo. Kda je šla prek vulice, se je v njo zaletel avtomobil i jo je povozil. Nesrečnici je počila lobanja i je včasi vmrla.

Razgled po domovini.

Evharistični kongres v Zagrebi.

Zagrebečki nadpüšpek dr. Anton Bauer je izdao okrožnico na dühovščino i vse vernike, v šteroj naznanja, da se bo vršo od 14. do 17. augusta toga leta v Zagrebi velki evharistični kongres vseh katoličanov Jugoslavije, na šteroga pridejo tüdi katoličani iz drugih držav.

Namen kongresa je, da poživi vero i lübezen do božega Zveličitela, ki se je aldüvao za človeštvo na križi i se aldüje za nje den za dnevom na oltari.

Zagreb je ne daleč, zato bo jako lepo, če se tüdi iz Slovenske krajine na stotine vernikov vdeleži toga kongresa. Natančnejše bomo pisali od vsega sledkar. Što misli, da njemi bo mogoče iti, naj špara, da si po dinaraj nabere vküp telko kak de nücao za pot i za drüge potrebe.

Avto prišeo skoz steno v sobo. V Vrbanji v Bosni se je preminoči teden zgočila nenavadna avtomobilska nesreča. Tovorni avto ednoga trgovca se je na vogli edne ceste zaletel v hišo kmeta Mahmutoviča, i to s takšov silov, da se je stena podrla i se je avto našel v sobi, v šteroj je bilo več ljudi. Vsi so se močno prestrašili. Kak šofer tak tüdi oni so dobili več poškodb. Avto se je čisto razbio. Porušena je tüdi polovica hiše.

Krava skotila trojčeti. V Križevcaj na Hrvaškom je krava kmeta Crljenjeka skotila troje telec: dva bikca i edno teličko. Teoci so dobro razviti i živinozdravnik je mišljenja, da ostanejo pri življenji.

Agrarne zadeve.

Fidekomis še obstoji na veleposestvi v D. Lendavi.

Agrarna zadruga je dobila pritožbo od občine V. Polana, ka se je tam tak izrazil neki pomočnik pri odaji veleposestniške zemle „ka je on vido, da je fidekomis rešen“; nadale je i samo veleposestvo tüdi dalo v Novine popravek, ka je prej rešen fidekomis. Naj nede nikšega nesporazumjenja, se je agrarna zadruga obrnola na samo okrožno sodišče i je to prosila v imeni siromaškoga naroda, ka se to nebi zapelalo, naj da toj odgovor, je rešen ali ne rešen fidekomis? I agrarna zadruga je dobila hitro odgovor od sodišča, za šteri odgovor se je njemi že tüdi zahvalila. V tom odgovoru se pravi ka fidekomis še ne rešen. Odgovor okrožnoga sodišča se glasi: „Štev. 2. Opr. št. A 1/26-50. Poziv, naj se predložijo kolkovne znamke. V zapuščinski stvari po Nikolaju Esterhazy. Vprašanje glede rešitve fidekomisa. Pozivate se, da v 30 dneh od tega poziva plačate predpisano takso na ta način, da nalepite poleg oznamenjene koleke na ta obrazec v prostoru, določenem za to in da ta poziv pošljete v gornjem roku nazaj spodaj označenemu sodišču. Ako v gornjem roku ne položite takse, se smatra, da spis sploh ni bil vložen in predlagano uradno dejanje se ne bo vršilo.“ Ar je veleposestvo milijone vredno, zato bi taksa tüdi presejala milijon dinarov. A da te takse veleposestvo ne plačalo, se ne samo ne rešo fidekomis, nego niti prošnje več nega tam. Odgovor sodišča najprej pravi, ka bi se v tresetih dnevaj morala taksa plačati, veleposestvo pa je

že pred letom vložilo to prošnjo. Mi samo teliko namenimo lüdem s tem povedati, ka smo meli prav, kda smo v Novinaj pisali, ka fidekomis ne rešen i se zato tüdi nemre küpleno intabulerati; i ka vsaki, ki je glasoval ali pisao, da je rešen fidekomis, i naznanjao bremena prosto tabulacijo, neje istine glasoval. Sodnija je svoje povedala.

Horvat Janoš starejši, Bakovci. Prido, kda de toplejše.

Smej Jožef, Bojnec Matjaš, Bogojina. Dobili ste v 2. št. Novin odgovor pri „Agrarnih zadevaj“.

Kous Štefan, Bakovci št. Sme biti tüdi kmet kotriga A. Zadruge, čeravno ne agr. interesent. Ki izstopi, dobi peneze vö po občnom zbori.

Kmečka zveza.

(Kak je v Nemčiji).

Ali je poleg Kmetijske družbe potrebna? Kak vidimo v drugih državaj, je potrebna. Ona ma nalogo, da kmečkomi stani pribori v javnom gospodarskom i kulturnom življenji njegove pravice. Danska na priliko, ki ma komaj okoli tri milijone prebivalcov, ma blüzi 140 stanovskih kmetijskih zvez i družtev z okroglo 120.000 kotrigami. Ali Belgija s 7 milijoni prebivalcov ma sedem velikih pokrajinskih Kmečkih zvez z okroglo 60.000 kotrigami.

V Nemčiji so se najprej razvile Kmetijske družbe. Prva vekša

Kmetijska družba

se je ustanovila že pred 170 leti. Za časa Marije Terezije so se začnole tüdi v Austriji ustanavlati Kmetijske družbe. V te čas sega tüdi začetek naše Kmetijske družbe v Ljubljani, ki se je razvila iz „Družbe poledelstva na Kranjskom“, ustanovljene leta 1767, teda pred več kak 160 leti. V Nemčiji so se K. družbe naglo razvijale. Leta 1841. jih je bilo v Prusiji 169, leta 1850: 313, leta 1860: 541, leta 1870: 865, leta 1895: pa že 2762 z 218.000 kotrigami. Podobno v drugih deželah Nemčije.

Zvün Kmetijske družbe potrebuje kmetski stan zastopstvo v javnosti, ki njemi naj zagotovi v-gospodarsko-političnom, narodnogospodarskom i socialnom življenji tisti pomen i vpliv, ki njemi po pravici ide. Ta potreba je dobila tüdi v Nemčiji svoj izraz

v Kmetijskih zvezaj.

Kmetske zveze majo namen, da branijo celoküpne koristi kmetskoga

stana. Ustanovljene so na krščanskoj podlagi i so nepolitične. Prve Kmet-ske zveze so se ustavovile leta 1862. na Westfalskom. Če ravno jim vlada ne bila naklonjena, so se naglo raz-vijale po vseh nemških deželaj. Leta 1916 so se vse okrožne Kmečke zve-ze združile v posebno „Udruženje nemških Kmetiskih zvez v Berlini“ z okroglo 1 milijon kotrigami.

Trdnjava Kmečkih zvez je Ba-varska. Tam se je začelo kmet-sko gibanje v letaj 1893–1895. Naloga bavarskih Kmetiskih zvez je bila zbol-šanje gospodarskoga položaja i ohranitev zdravoga krščanskoga i domo-vini vdanoga kmečkoga stana. Leta 1898 se je osem okrožnih Kmečkih zvez združilo v enotno „Bavarsko Kmečko zvezo“, ki je dnes najmoč-nejša kmečka zastopnica na Bavar-skom. Organizacija je izvrstna. Vsaka okrožna Kmečka zveza je popolnoma sa-mostojno društvo, ki se deli v okraj-ne i krajevne Kmečke zveze. Vsaka ma svoj list, šteroga dobivajo kotri-ge proti članarini brezplačno, ravno tak kmečki kalendar. Vsaka ma svo-jo pisarno, kde dobivajo kotrige ta nač v raznih privatnih in javnih zade-vaj. Za pravne zadeve so vsešiom določeni odvetniki, ki davajo kotri-gam na stroške Kmečke zveze brez-plačna pojasnila v vseh pravnih za-devaj. Poleg okrožnih pisarn je še skupna centrala, osredna pisarna, ki poleg splošnih nalog posreduje v za-varovalnih zadevaj. Poleg centralne (osredne) pisarne ma bavarska Kmeč-ka zveza svojo kmetijsko osrednjo zadrugo za nakup i odajo kmetijskih i gospodarskih potrebščin. Vekši tao čistoga dobička ide za kmečke do-brodelne namene, posebno za nadal-njo izobrazbo kmečke mladine i za kmečke betenike i pohablence. Kmeč-ka zveza prireja kmečke tečaje vseh vrst. Za izobrazbo kmečkih deklic zdržuje Kmečka zveza osem gospo-dinjskih šol. Za kmečke pohablence je ustanovila v raznih tozadevnih za-vodih več brezplačnih mest.

Podobne kmečke organizacije majo tudi kmetje s Severne i Vzhod-ne Nemčije z namenom, da združijo kmečki stan na narodnoj i krščanskoj podlagi ino branijo njegove gospo-darske i kulturne interese.

Vse najrazličnejše kmečke orga-nizacije v Nemčiji, strokovne, stanov-ske i zadržne, so včlanjene v „Dr-žavnem odbori nemškoga kmetijstva“, ustanovljenom leta 1917. Naloga toga odbora je, da v zadevaj, ki zadevajo celokupno kmečko gospodarstvo, us-tvari skupno, enotno postopanje kmeč-kih organizacij.

Tudi kmetice so organizirane v dveh društvaj: 1.) strokovna „Držav-

na zveza kmečkih gospodinj“, ki ma 12 deželnih organizacij i nad 100.000 kotrig; 2.) Stanovska „Centrala nem-ških kmetič“, v šteroj je združenih 30 kmečkih ženskih zvez z blüzi 2 milijona kotrig.

Tak je organiziran kmečki stan v Nemčiji, ki ma nad 60 milijonov prebivalcov, med temi krog 18 miljo-nov kmečkoga stana.

Tebi, slovenski kmet

stanovska organizacija — Kmečka zveza ne bi bila potrebna? Vsaki stan ma dnes svojo stanovsko organizacijo.

*

Meti jo moraš tudi ti, da te bo hranila v dnevaj stiske. Zato pa ne odlašati. Stopite vkup v vsakoj obči-ni, izvolite si odbor (osem odborni-kov) i pošlite imena odbornikov Kmečkoj zvezi v Maribori (Aleksan-drova c. 6).

Delavske zadeve.

Delavcom na znanje.

Vse tiste delavce, šteri so lani dobili izposojene knjige od Borze dela, prosimo, naj tiste kem prve nazaj prinesejo i je zročijo vodji ura-da Borze dela.

Delavci, šteri so namenjeni na delo v Francijo, naj se od 4. februara t. l. naprej zglasijo pri: Zas-topstvi Francoskoga Generalnoga druš-tva za Emigracijo v M. Soboti, Alek-sandrova cesta 18. Tak tisti delavci, šteri so namenjeni za Francosko, naj ne hodijo spitavat več k Borzi dela, nego se naj zdraven obrnejo na goraj povedano zastopstvo. Tudi je ne po-trebno, ka bi vsi na en den prišli, nego se naj priglašajo po redoma do konca marca vsaki den po nekelko, tak ka nede tesnoče.

Delavci, šteri so namenjeni za Nemčijo, ali samo tisti, ki so že dobili od svojih lanskich gos-podov pozvanja ka naj nazaj pri-do na delo, naj si vsi prido po For-mulare na Srezko poglavarstvo v M. Soboti, te Formulare naj potem pri-nesejo na Borzo Dela, ka se njim ta podpiše i tak odnesejo domo k svo-jemi župani, šteri to izpolni, potem naj ce priložita 2 kepa i se vse od-nese nazaj k Srezkomi poglavarstvi. Te Formulare naj pridejo kupit delovodji (partieführeri) sami, da ne bo hodo vsak delavec posebi, ar bi s tem mūdili delo na Srez. poglavarstvi. Vsi tej kak smo zgora povedali, si lahko pripravijo potne liste za Nemčijo, tak ka do na prve dni marca že čakali pripravljeni za odhod na delo. Tisti pa, ki bodo na novo šli, morajo ča-

kati do okoli 15. marca, ar se bo za tiste komaj te začnalo nabiranje. Do tečas pa naj zobston nihče ne hodi spitavat, ar bi bilo brez haska takše potivanje v Soboti. Kda pa bo delo, se to uradno razglaši i teda se bo jemalo brez odlašanja, za zdaj pa sa-mo tisti dobijo potne liste, ki majo delo v Nemčiji že zagvušano.

Vsem pa se naznanja, ka so urad-ne vore vsak delavni den samo od 8. pa do 12. vore. Zadvčara naj teda nihče več ne prihaja v urad kak tudi na svetešnji ali nedelski den ne, ar je v tom časi pisarna za stranke zapreta.

*

Pri Javnoj Borzi Dela v M. Soboti dobijo službe:

1 švajcar i oskrbnik živine, 1 beroš s familijov, 1 hlapec, 1 skladiščnika lesa, 1 natakarski i 1 mlinarski vaje-nec (inaš), 1 pastirica 15–16 let sta-ra, 4 služkinje.

Delo iščejo:

1 hlapec, 1 vrtnar (kertes), 1 kovaški pomočnik, 1 kolarski pomočnik, 1 mlinarski pomočnik, 1 trgovski po-močnik železarske stroke.

Javna Borza dela v M. Soboti.

Vabilo

na občni zbor invalidov,

ki se bo vršo prihodnjo nedelo, 9. februara ob 10. vori v Odrancih v šoli z navadnim dnevnim redom. Naj pridejo vse kotrige! — Predsednik.

V Kūpšincih

se da 9. februara popoldnevi v ob-činskom uradi v najem na 6 let ob-činski lov, ki obsega 1017 katas-tralnih plügov. Županstvo.

POZOR!!

POZOR!!

ŠIVALNI MAŠINI

„VERITAS“

najbolši za švelje, sabole i za vsaki dom.

Dvokolesa (biciklini) najbol-ših svetovnih znamk v velkoj izbiri.

Deli za šivalne mašine i za dvokolesa.

Bogata zaloga železnine. Traver-ze! Kovački premog! Razstrelivo nudi po najnižjih cenaj i pod ugodnimi pogoji tvrdka

VENČESLAV VILAR
Ljutomer.

2

Gospodarstvo Zadružništvo.

Zadruga.

Vnogokrat čujemo pa čemo od zadrug. Vse naše kmečke posojilnice so zadruga. Ne smemo pa pri tom, kda poznamo samo zadruga kak posojilnice misliti, ka so samo posojilnice zadruga. Zadruga je društvo z nedoločenim številom kotrig, štere se združijo z nakanenjom, ka z združenim vodstvom poslov zboljšajo svojo gospodarsko moč.

Mamo pa, kak smo že zgoraj povedali, več vrst zadrug. Pri nas najbolje znane so kreditne zadruga. Kreditne zadruga so vse naše kmečke posojilnice. Takše zadruga majo v glavnom samo penezni promet. One na intereš sprejemajo peneze od tistih, ki jih sami ne nūcajo i ga davlejo v posojilo tistim, šteri posojilo nūcajo. Takše zadruga se pri nas navadno zovejo hranilnice i posojilnice.

Drūge vrste so tak zvane nabavialne zadruga. Glavni namen nabavialnih zadrug je, ka svojim kotrigam, polodelcom nabavljajo, kūpijo ali preskrbijo vse predmete, štere v polodelstvu potrebūjejo. Pri nas, v bivšoj Sloveniji so se vse takše zadruga navadno zvale nabavialne i odajalne zadruga, v bivšoj Hrvatskoj pa te zadruga živejo pod imenom Gospodarsko društvo.

Nadale mamo tūdi tak zvane konzumne zadruga. Tūdi te zadruga majo v reznih krajih različna imena. Njihov namen je, ka svojim kotrigam preskrbijo po najbolje ugodnoj ceni hrano i obleko.

Gori omenjene zadruga so najbolje razširjene. Povedati pa moramo včas, ka je zvūn teh zadrug ešče cela vrsta drūgih zadrug, od šterih ma vsaka svoj posebni namen. So zadruga za skūpno odavanje kakšega pridelka, zadruga za skūpno zdržanje polodleskih strojov (mašin), za skūpno držanje dobre plemenske živine, nadale zadruga za skūpno pridelavanje kakšega pridelka ali predmeta i nazadnje tūdi zdravstvene zadruga, štere majo namen, preskrbeti svojim kotrigam pomoč v betegi. Od vseh teh najvažnejše so zadruga za skūpno odavanje i pridelavanje pridelkov, samo ka se ravno te zadruga vno go žmeče držijo i ustanavljajo, nego na priliko kreditne i nabavialne zadruga.

Na kraji omenimo, ka so v našoj kraljevini zadruga med sebov združene v tak zvane zadružne zveze, vse zadružne zveze pa so nadele združene v glavnoj zadružnoj zvezi.

Naša glavna zadružna zveza ma prek 22 zadružnih zvez i okoli 5500 zadrug z okroglo 350 000 kotrigami.

Deset zapovedi za kūrjerejo.

1. Ne povajmo vse poprek, dobre i slabe kokoši, dobre i slabe kote. Plemenske živali trbe skrbno odbirati.

2. Povanje krvnosorodnih živali je škodljivo. Vsaki 2 do 3 leta moramo zmeniti kokota ki naj bo zdrav, živahen i močen.

3. Stare kokoši trbe po tretjem, najkesnej pa po štrtom leti odstraniti.

4. Skrbeti je za rana gnezda, ki se zvalijo do maja. Tak dobimo piceke, ki se razvijejo v najugodnejšem letnom časi i ki nam davlejo najbolše zimske jajčarice.

5. Jajca za valenje je jemati od najbolših kokoši, ki so 2 i 3 leta stare. Jajca naj so kvekšemi 14 dni stara.

6. Čuvajmo piščeta i kokoši pred mokrim i mrzlim vremenom.

7. Kūram največ hasni paša; če je pomali paše, jim trbe davati zelenjavo, travo, šalato i nekelko mesnate (živalske) krme. Potrebno krmo jim je redno pokladati po dvakrat do trikrat na den. Mokra kašasta hrana ne za kokoši.

8. Voda mora biti vsaki den friška, če trbe tūdi dvakrat.

9. Posoda za napajanje i za polaganje mora biti vsaki den očiščena.

10. Kūrnek se mora vsaki teden zmetati i dvakrat na leto prebeliti.

*

Konferenca gospodarskih zbornic. Preminoči teden se je vršila v Belgradi konferenca vseh naših gospodarskih zbornic. Sprejeta so bila pravila o sodelovanji vseh gospodarskih zbornic Jugoslavije. Govorilo se je tūdi o nešternih vrstaj dače.

Pošta upravništva.

Kerec Janoš, Otovci. Prva štev. Novin je prišla nazaj s Francuškoga, ki smo jo poslali vašemi sini. Dajte nam njegov naslov. Na lansko ešče ne plačano. **Mihalič Ivan, Ropoče.** A. Marič nas pro-

si, naj pošilamo njegove Novine i M. List na skūpni naslov. Zato bomo z ednim komadom vam več pošilali. **Balažic Ivan, Bučetočci.** 10 din. naročnine sprejeli i vam dali poslati Novine. Kalendar pa samo tistomi pošlemo, ki nam ga plača. Pa zdaj je že itak prekesno, ar jih nega več. **Tivadar A. Pompey.** Peneze dobili Čtenje poslali. Ne je trbe nazaj pošilati, je brezplačno. **Gašparič F. Kobilje.** Na tisto prtenje pa se samo dobro nasmejte! **Tibaut Martin, Zamostje.** Vse maš pri Balkaniji. Zakaj se ne staviš tam kak prle? Ka si više dobo, pošli nam nazaj v Črensovce i si poštnino odračunaj pri plačili naročnine. **Škafar A. Uljma.** Vse dobleno. Hvala. **Nemeš Vince, Tešanovci.** 28. okt. smo dobili po položnici 10 din. ali čteli smo na njej *Franca* i ne *Vincijsa*, zato pa smo k tomi spisali teh 10 din. Prosimo vas, obvestite upravo, šteri je poslao teh 10 din. jeli Franc ali vi? **Mekiš Roza, Trdkova.** Lani ste prosili, naj Lang Janošove tūdi na vaš naslov pošilamo. Zato njim je davajte. edno več dobite od nas i z Novin i M. Lista. Tistoj siroti pa dajte 30 din. od naročnine, ki je pogorela, 10 din. vam naj da nazaj za M. List, ovo je pa njeno. To nam naznanite meseca maja, kda plačate ostalo naročnino, ka ne pozabimo. **Edšidt Št. Gederovci.** Z 850 din. je vse plačano na lani. Hvala za trūde. **Štefan Rous, Beltinci.** Vi ste nam poslali 60 din, ide nam pa samo polovica. Na koj naj obrnemo ovih 30 dinarov? **Žižek Mihal, Ižekovci.** Kak smo vam že naznanili, mate iz lanske naročnine 100 din. naprejplačano na novo. Ka se pa tiče nabiranja naročnine, bodi vsem povedano; da se vsaki mesec mora plačati nekaj, kelko se pač more. Če što plača vsaki mesec dva dinara, slednjega pa tri širiteli, je zadosta včino svojoj dužnosti. To pa zmore vsaki siromak, zato izgovora nemre meti nihče, ka si zavolo siromaštva ne more naročiti Novin.

Fal se oda

zavolo drūžinskih razmer vekše posestvo z viničarijov, obstoječe iz njiv, travnikov, vinogradov, sadonosnika i šum, hiše, kak tūdi gospodarska poslopja vse v dobrom stanji skoro novo, preša i velka klet, novo zidano. Posestvo je frtao vōre daleč od cerkve. Pita se pri posestniki, **VINKO PLOHL** Zagorje 14 pošta Sv. Tomaž pri Ormoži. 3

Včelarji pozor!

TRČANICE za med, PANJE, UMETNE SATNICE kakce - lo ostalo čebelarstvo orodje izdeluje v prvorazrednoj izdelavi

**JUGOSLOVANSKA
ČEBELARSKA INDUSTRIJA
L. RITZMANN v
NOVOM VRBASU Dunavska Banovina**

Vsak včelar dobi na zahtevo brezplačno i poštne prosto naš najnovejši slovenski cenik za leti 1930/31 šteri obsega 80 strani z 220 slikami. 1

Mali oglasi.

Mlinarski vajenec,

tudi z takojšnjim nastopom, se išče. Zglasti se v Prekmurskoj tiskarni. 1

Oda se

jako lepa železna kasa št. 2 i velka kredenca z marmorom pri ANGELA ČEH-VRSIČ delikatese i špecerija Ljutomer.

Na veleposestvi

„Steinhof“ pri Gornjoj Radgoni se vzeme v stalno službo: Delavska družina; Komencije: 1000 kg raznoga zrnja, 1 liter mleka na den, prosto stanovanje i drva, 1/2 orala zemle, obleka, mesečna i dnevna plača po dogovori, dnevno jūžina. Pozve se pismeno ali osebno pri FISCHER, Steinhof, Gornja Radgona.

Vajenec

iz bolše hiše se taki sprimle pri ALEKSANDER FUJS stolari (tišlari) v Kuštanovcih, p. Mačkovci.

Vsa popravila pri vöraj zgotovi dobro i fal z garancijov VACLAV PLACEK v Murskoj Soboti Lendavska c. 13. Prek od židovske cerkvi. 1

Ka na vöri lahko

presodite je pravza-
prav samo zvünešnost,

a najvaznejše je pa li stroj, za šteroga pri nakupi ne morete znati ali je dober ali slab. Od Suttner-vör z lastne renomirane švicarske tovarne vör se zna že skoz 32 let, da so prvorazredne i da ido točno do sekunde. Prave Suttner-vöre dobite po vseh cenah. Že za

44 Din dobite pravo švicarsko Anker-Remontoir-vöra št. 120 najtočnejše regulirano, a samo 58 Din stane prava švic. Remontoir-Roskopf vöra št. 121 s l-a strojom svetlečim se radium-številkami i kazalci. A samo

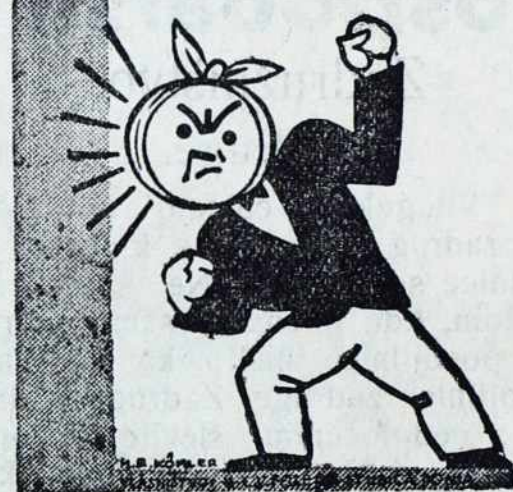
98 Din stane zapestna vöra št. 3720 z kožnatim remenom, dobrim strojom, dobre kakovosti. Dalje plačate samo

49 Din za pravo Anker-büdlko št. 125 poniklano, 16 cm. visiko. Žepne i zapestne vöre, okrasne predmete i darove vseh vrst z zlata, srebra itd. v najmodernejšoj izdelavi vöre nihalka, kuhinjske vöre itd. v ogromnoj izbiri najdete v velikoj novoj ilustriranoj domačoj knigi, štero

tudi Vi brezplačno dobite

če jo zahtevate še dnes od strokovne vörarske tvrdke

H. SUTTNER, Ljubljana št. 945.

Z glavov v zid

bi vdarili, če nas ponovno popadne naš zobobol . . .

Či tudi vi trpite od toga, te samo nekoliko kaplic prijetno dišečega Fellerovoga Elsafluida na pamuk i v piškav zob, a na lice obkladek z Elsafluidom i bolečine prenehajo! „Elsafluid“ zavarüvan z zakonom! Že 33 let je povséd cenjeno, to preizkušeno narodno sredstvo i kozmetikum. Poskusite ga pri ublaženji bolečin pri revmatizmu, protini, prehlajenji, nervoznosti, kak obrambo proti gripi; notrašnje na sladkosti proti želodčnim krčom, slabosti i kašli.

To pomaga!

V lekarnah i v vseh spodobnih trgovinah: poskusna stekleničica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din, specijalna steklenica 26 Din.

Po pošti: najmanje 1 zavoj z 9 poskusnimi ali 6 dvojnimi, ali 2 specijalnivi steklenici staneta 62 Din. Dva takšiva zavoja s poštčinov in zavojom samo 102 Din. Naročila na naslov:

**EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stubica Donja, Centrala 146.**

Če pa potrebujete dobro odvajalno sredstvo, ki krepi želodec, te zahtevajte Fellerove Elsa kruglice, 6 škatlic 12 D.

Kmečka posojilnica v Murskoj Soboti

Ček. rač. št. 15229.

r. z. z n. z.

Prek od okr. sodišča.

Sprejema hranilne vloge i je obrestüje od **8%—9%**. Za vloge je dobroga stanja že več, kak **30,000.000 Din**. Posojila dovolüje na poroke i knižbo (tabulacijo). Rentni davek od obresti plača posojilnica sama. Kmetje, obrtniki, delavci i trgovci vložite svoje peneze v to kmečko kaso, štera podpira v stiski naše lüdstvo.